

Renée Frangeur, *Kerstin Hesselgren: Den gränsöverskridande politikern: en biografi* (Stockholm: Carlsson 2013). 190 s.

I Renée Frangeurs biografi *Kerstin Hesselgren: Den gränsöverskridande politikern* får vi följa Sveriges första riksdagskvinna i första kammaren Kerstin Hesselgrens mångfacetterade arbete från riksdagens talarstol till den internationella arenan och tillbaka till det nationella och det lokala engagemang-
et. För att fånga och förstå politikern, pionjären och feministen Hesselgren utgår Frangeur från politiskt kapital definierat som det en person själv för in i politiken i termer av egenskaper, och de egenskaper hon tillskrivs av andra. Genom detta angreppssätt når hon spännande insikter om hur Hesselgren beskrevs utifrån, anpassade sig efter och utmanade genusbaserade gränser i mellankrigstidens Sverige.

Frangeur tecknar med ett lättillgängligt språk en dynamisk bild av hur Hesselgren tog sig fram i rikspolitiken genom att skriva otaliga motioner och genom samarbete över de partipolitiska och de parlamentariska gränserna. Till Hesselgrens hjärtefrågor hörde bland annat arbets- och utbildningsfrågor, sexualundervisning, sociala frågor, kvinnors rättigheter och fredsfrågor. Engagemanget sträckte sig också utanför riksdagshusets väggar, till styrelse- och föreläsaruppdrag vid den kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad, ett mångårigt ordförandeskap i Svenska Kvinnors Västerförbund (SKV) och aktiviteter inom en rad andra kvinnoorganisationer. Hon hade också ett långvarigt internationellt engagemang i exempelvis Nationernas Förbund och International Labour Organization (ILO). I riksdagen gjorde Hesselgren sig själv till de utomparlamentariska kvinnoorganisationernas röst, och i Nationernas Förbund var hon den som manade till samarbete med och ökat inflytande åt en bredare kvinnorörelse. Relationen mellan dessa olika sfärer, det lokala, det nationella och det internationella, är en av bokens intressanta skildringar. Dessa sfärer tycks ha flutit in i varandra i Hesselgrens liv, och trots att de skildras i olika kapitel behandlas de ändå som delar av en helhet.

I rikspolitiken menar Frangeur att Hesselgren porträtterades med schablonbilder av ömsom manliga politiska egenskaper som självständighet, osentimentalitet och mod, ömsom kvinnliga sådana i termer av charm och behaglighet. Vid Fogelstad beskrevs hon som saklig, medryckande och kunnig. Inom kvinnorörelsen sågs hon som en allierad, en källa till inspiration och kunskap och en länk till de politiska rummen både nationellt och internationellt. Frangeur skildrar även hur Hesselgren själv bidrog till att skapa föreställningar om kvinnors särskilda intressen och gjorde sig själv till representant för dessa. Genom att tala på grundval av sin konststillhörighet bidrog hon till att återskapa bilden av kvinnors särställning, samtidigt som hon skapade uppbackning och större legitimitet för de frågor hon drev.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Frangeur reder ut de slingriga vägar Hesselgrens liv kom att ta, samtidigt som hon lyckas med konststycket att sätta sin egen prägel på berättelsen om en av vår tids mest betydande och bortglömda svenska politikere liv. I ett av de inledande kapitlen summerar Frangeur hur Hesselgren skildrades av andra under först den politiskt och arbetsrättsligt omvälvande mellankrigstiden, därefter den "nyfeministiskt aktiva" perioden 1960–1980, och slutligen under det samtida 2000-talet (s. 37). Genom att placera skildringarna i sina historiska sammanhang beskriver Frangeur hur Hesselgren gick från att porträtteras som "den djärva politiska pionjären" och en "världsdam" av rang, till att bli "den religiösa socialpolitiska reformatorn" för att slutligen blekna i det kollektiva medvetandet (s. 37). Det är upprättelsen av Hesselgrens politiska verk som tycks vara Frangeurs egna drivkraft, och denna drivkraft laddar boken med såväl ett rikt empiriskt underlag som intressanta teoretiska reflektioner.

Att behovet av att skriva denna biografi är stort råder ingen tvekan om – så många biografier skildrar redan andra av vår tids stora politiker. Således fyller Frangeurs bok en lucka. Jag tror dock att en av biografiförfattarens stora svårigheter, men också den avgörande källan till inspiration, är just den enorma fascination som uppstår i mötet med den historiska person vi studerar. Hur kan vi läsa om Hesselgrens bedrifter utan att förföras av hennes politiska mod, hennes feministiska pionjärskap? Att författaren skriver in sig själv och sitt eget liv är något som framgår i Frangeurs inledande kapitel där hon resonerar kring de svårigheter och möjligheter som kännetecknar skildringen av någon annans liv. Detta reflekterande förhållningssätt är något som genomsyrar boken och som är en av dess styrkor.

Det jag saknar i Frangeurs skildring är ett mer systematiskt och uttalat resonemang om dynamiken kring handlingsutrymme, motstånd och strategier i relation till kön och genus. Förvisso finns sådana resonemang insprängda i den empiriska redogörelsen, framförallt i kapitlet om riksdagsarbetet. Dock skulle jag vilja läsa mer om de vibrerande spänningar som i alla fall jag föreställer mig ryms i Hesselgrens liv och samtid. Vad hände egentligen i mötet mellan en politiskt aktiv och därtill ogift kvinna och en nationell och internationell kontext som i mångt och mycket avskrev kvinnor reellt politiskt aktörskap? Hur påverkade och begränsade uppfattningar om lämpliga uppgifter för män och kvinnor de politiska prioriteringar Hesselgren gjorde? Detta är frågor jag hade velat läsa mer om och som Frangeurs fascinerande berättelse om Kerstin Hesselgren öppnat dörren för att finna svar på.

Stockholms universitet

EMMA ROSENGREN